

"Hattâ tekellümünde ve ekl ve şürbünde iktisadı rehber ve israftan kat'iyen içtinap etmiştir." Efendimiz konuşurken nasıl iktisat edermiş, açıklar mısınız?

"Ve hâkezâ, bütün Sünen-i Seniyyesinde, ahvâl-i fitriyesinde ve ahkâm-ı şer'iyesinde hadd-i istikameti ihtiyar edip, zulüm ve zulümat olan ifrat ve tefritten, israf ve tebzirden içtinap etmiştir. Hattâ tekellümünde ve ekl ve şürbünde iktisadı rehber ve israftan kat'iyen içtinap etmiştir. Bu hakikatin tafsilâtına dair binler cilt kitap telif edilmiştir. El-ârifü tekfîhi'l-işâre sırrınca, bu denizden bu katre ile iktifâ edip, kıssayı kısa keseriz."(1)

Lüzumsuz, abes ve boş konuşmak israf-ı kelamdır. Peygamber Efendimiz (asm)'in mübarek ağzından dökülen her bir kelimeden inci tanesi gibi hikmetli ve manalıdır. Onun mübarek lisanından dökülen her bir cümle insanlık için büyük bir hazinedir. Çünkü insanlık iman, ibadet ve ahlâkı onun ağzından dökülen kelimelerden öğrenmiştir.

Bütün hareketleri, oturup kalkması, söylemesi, yiyip içmesi, uyuması, tebessümü hâsılı hayatının bütün detayları en ince ayrıntısına kadar kayıt altına alınan yegâne insan Hz. Muhammed (asm.)'dir. O'nun hiçbir şeyi eskimez.

Fahr-i Âlem, hiçbir zaman sönmeyen ve daima tazeliğini muhafaza eden bir nurdur, güneştir; akıl ve idrakin almadığı sır hazinesinin anahtarıdır. Hz. Peygamberin ahlâkının güzelliği her işinin dengeli olması ve her hareketinin istikamet üzere bulunmasından dolayıdır. Bütün hareketleri itidal üzere olup, hayatı boyunca kendisinden hikmetsiz bir hareket zuhur etmemiştir. Resûlullah Efendimiz (asm)'in her hareketinde, her işinde, her tavrında, bütün sözlerinde ve hattâ sükûtunda nice hikmetler ve alınacak nice dersler vardır. Zira O, *"bir misâl-i muhabbet, bir timsal-i rahmet, bir şeref-i insâniyet, en nuranî bir semere-i şecere-i hilkat"* tir.

"Ne mutlu o kimseye ki, Sünnet-i Seniyyeye ittibaından hissesi ziyade ola. Veyl o kimseye ki, Sünnet-i Seniyyeyi takdir etmeyip, bid'alara giriyor." (Mesnevi-i Nuriye)

Hulasa, kelamın israfı boş, lüzumsuz, abes ve yalan konuşmak iken, iktisadı ise hikmetli, hak ve hakikati konuşmaktır.

Çokça nasihat etmek, iman hakikatlerini insanlara kesretle anlatmak israf-ı kelam sınıfına girmez.

(1) bk. [Lem'alar, On Birinci Lem'a.](#)